

Ara canteu per marcianes, perquè us ho demana el cos...

—És com una barrabassada que ha desembocat en un trellat. Ve d'una cançó que em vaig fer per a provar micro. Era el típic nyigo-nyigo de les alegries flamenques, però anant per la de l'u i, després, un tango argentí que va per fandangos valencians.

—Tira-li, Martí!

—Sí, una marcianada. La cançó parla de com et posicionen davant del fet patrimonial. Ho pots fer de moltes maneres. La que a mi no m'interessa és la de parlar de puresa, de coses inamovibles. Ja està bé que hi haja treballs museístics i de recuperació, però jo vull fer-ho útil per al segle XXI. Crec que la batalla rau a recuperar funcionalitats. I quin límit poses a la teua relació amb la música tradicional? La imaginació.

—Qui és Miquel Gil, musicalment, avui?

—Comence a saber què no m'interessa i, descartant, intente arribar a allò que m'interessa. I em continua interessant molt la música tradicional. Crec que avui la manera d'arribar a ser universal parteix d'allò local, que es transforma en original. M'he passat una sèrie d'anys en contacte amb Manel Camp, amb David Pastor, amb Pep Tosar, amb la Companyia El Micalet... amb una sèrie de llenguatges i disciplines que no són estrictament les d'un cantador. I crec que d'alguna manera això ha quedat reflectit en el disc. Pel que fa a la cosa estrictament musical, puc dir que aquell de Catarroja que li diuen Miquel continua intentant tenir les orelletes obertes. Potser la paraula és curiositat. I anar vivint i avançant i fent.

—Cada dia més heterodox o va com va?

—Va com va. Crec que fa anys que els paràmetres d'heterodòxia estan marcats. Sí que m'interessa molt fer conviure llenguatges moderns amb llenguatges procedents de la tradició. Tenim una sèrie de reptes que potser no hi eren, al segle XX. Ens hem de convertir en acollidors de fornades de gent que ens arriben d'altres cultures i geografies i hem de ser prou llestos per a integrar les coses que tota aquesta gent ens pot aportar, com a cultura catalana. I entendre que ens transformarà. És un repte molt bonic. Continue pensant que el millor que ens pot passar és contaminar-nos d'humani-

PRATS I CAMPS

“Contaminem-nos d'humanitat!”

Miquel Gil (Catarroja, Horta, 1956) duu molts anys dalt de l'escenari. Trenta-sis. La seva veu potent i esquerdada, els seus coneixements musicals, la seva passió per l'arrel i la barreja ens ofereixen ara un nou treball: 'X marcianes'. Rodó.

tat. És la part positiva de la globalització. Segons siguem llestos o no, ens globalitzarem o ens globalitzaran, però quietos ja no ens hi podrem estar.

—També parleu de música, ara.

—Ja ho garbellarà el temps, això. D'ací a dos-cents anys ja veurem qui era

Miles Davis o Morente. Ara és massa prompte per a saber què i com i de quina manera hauran influït. Però han deixat una capa en el substrat de superposició que és la música tradicional, i en alguna d'aquestes capes hi ha aquella cosa que no ens ve per transmissió directa, però

que afecta el que escoltem. El nostre patrimoni és de suficient qualitat, és prou variat i ric per tenir alguna cosa a dir en l'àmbit global. Podem explicar molt bé i amb molta tranquil·litat i molta humilitat qui som i què ens ha estat útil durant mil anys. I dir aquests som nosaltres.

—**De fet, la música tradicional ja ho ha estat sempre, de barrejada.**

—Sí. És un xocar i un jugar entre el codi tradicional i les novetats, de vegades foranes, de vegades fabricades a casa. Allò que en diuen mestissatge, que sembla que siga un invent del barri del Raval de fa deu anys i que resulta que és un sistema que ha utilitzat sempre la música tradicional per a mantenir-se viva.

—**Diuen que us heu fet savi.**

—I ara! Encara no sé per on anar. Però, com a mínim, per on no anar, ja ho comence a veure. Continue dubtant: no sé si tocar per la de l'u o tocar el dos.

—**I canteu: "tiré-totrau!". Us ho passeu bé.**

—És que es tracta d'això! Si la música ha servit i serveix per a alguna cosa és per a viure millor. Si tu no t'emociones,

difícilment qui t'escolte es podrà emocionar. Només pots anar amb la veritat per davant. Potser si tinguérem recursos mediàtics d'aquells de les indústries culturals sí que es podria mentir, impostar... Però som a l'altra part, la que és més cultural que no industrial. Aquí el públic és més minoritari, però hi entén també més. No t'admetrien anar d'indolent i arrossegar els peus pels escenaris i faltarlos el respecte. És com una consciència col·lectiva. Ho crec cada vegada més.

—**La producció d'aquest *X marcianes* ja ha estat un projecte col·lectiu.**

—Sí: mitjançant Verkami, una plataforma de micromecenatge. És al·lucinant com funciona. Perquè funciona. I és gràcies a la ciència: la tecnologia no naix en els arbres, hi ha persones que pensen i estudien i gràcies a tot això tens la possibilitat d'adreçar-te directament al teu públic. El que Internet sembla que t'havia tret Internet t'ho està donant. El contacte i, fins i tot, el finançament. Amb i des del teu públic. I a aquests no els interessa quants en vendràs, sinó que fàces el disc bé. Exactament el mateix que t'interessa a tu: que pugues treballar un poquet millor i, per tant, apujar el nivell de qualitat. M'ha permès tenir quatre setmanes d'estudi, per exemple.

—**I músics.**

—Exacte. Agarrar la llista dels *champions league* i dir a qui vols exactament? Aquest i l'altre i l'altre. I sobretot, que cobraren. Perquè la majoria estaven disposats a deixar-se enganyar, però han cobrat. I gràcies a gent que, amb tot tipus d'aportacions, s'ha fet càrrec de la cultura. És molt d'agrair. Molt.

—**Us emocioneu.**

—És clar. L'últim dia va ser espectacular. Tocàvem al castell de Dénia i ens faltaven 800 o 900 euros per arribar a la xifra que ens havíem marcat. Si no hi arribes en un termini fix, quedes sense res. I aquell matí provàvem so i un poc més i no ho podem fer, amb tot el personal que em telefonava i vingua a dir "ens en falten tants", "ens en queden quants", "ens", "ens", "ens"... No hi va haver ningú que diguera "te'n falten". Ningú.

—**Uf.**

—Sí. Jo d'això en dic picapedrerisme: veure's com un picapedrer que té una pedra on va cada dia, la pica, la talla, i viu amb la pedreta que va modelant. Hi estic molt a gust dominant els processos creatius, no dependent d'estudis de mercat...

És molt gratificant, això de sentir-te part d'un col·lectiu, dins de cercles concèntrics. Et trobes sempre acompanyat i no excessivament acompanyat. I està molt bé. Què podria aconseguir, si no? Un número de compte brutal amb euros i euros i euros? Al capdavant, seria més feliç? No ho sé. El que més m'agrada és eixe punt de formar part d'una societat. Potser la paraula poble sone a massa pompós, però és això, un subjecte col·lectiu, una gent amb la qual et sents absolutament identificat i amb la qual entens moltes coses que no tenen a veure només amb el teu ofici. Potser això significa ser un poble, aquest joc de complicitats.

—**Què hi passa al País Valencià, amb aquesta promiscuïtat musical tan creativa, amb Al Tall que toca amb Obrint Pas que toca amb Miquel Gil, que toca amb Orxata Sound System que etcètera?**

—Supose que són coses dels territoris comanxes. Tenir enemics molt clars comuns permet més cohesió. I busques comboi. I, per una altra part és que ací la música és en l'ADN. Hi ha més quantitat de projectes. I més diversos. I no és difícil que la meitat del grup tinga la carrera musical acabada. Potser són més agosarats perquè tenen més formació.

—**Obriu amb una cançó d'homeatge a la gent del Cabanyal.**

—Utilitze el Cabanyal com a exemple de la societat paral·lela que hi ha al País Valencià, invisible per a molts mitjans però ben real. És tota aquesta xarxa civil que ens manté la il·lusió, la potencialitat. Si aquest país continua viu és per aquest entramat social. No hi ha institució que ho mantinga ni res: és l'entramat.

—**Un cop cuinat *X marcianes*, què?**

—D'ací a no res tornarà l'embolic. Comences a llegir d'una altra manera, a mirar aquells paperets blancs que has deixat dins dels llibres i a trastejar amb la guitarra. A provar. Sóc un poc anàrquic. Vaig a fotografia. Potser a una frase, una paraula, una imatge. I comencen a aparèixer els monstres.

—**Monstres?**

—Sí. Cançons que no tenen estructura ni forma. Per a *X marcianes* pràcticament hi va haver cinquanta monstres. I ja comences a equilibrar. Per exemple em vaig adonar que tenia set rumbes. I dius: on vas? I em quede amb la versió de "La Cileta" i "Vesprades", que és una rumba-bolero. I vas triant també de con-

tinguts, i quan passes a arranjaments, el marge d'error es va reduint. I a l'assaig. I comences a fer-les rodar a l'escenari.

—**N'hi ha de descartades en treure-les a escena?**

—Sí.

—**Pobres...**

—Sí. Del que vaig estrenar a la Fira Mediterrània de Manresa, l'any passat, la primera volta que vàrem presentar les marcianes com a projecte de directe, n'han quedat tres.

—**I la resta no reclamen?**

—Bé, sí, però després les utilitzes, també, no ho saps mai. Van a aquell caixó de sastre que obres quan t'encomanen una banda sonora de no sé què i resulta que t'hi encaixa. I les altres, bé, van canviant, també, a l'escenari. Mira, a l'estrena vaig canviar l'estructura de "Com més", el poema d'Enric Casasses, cinc minuts abans d'eixir.

—**Els músics deuen estar encantats de la vida...**

—Estan farts de mi! [Riu] Però ja saben què hi ha. No s'espanten ni s'estressen ni res. Hi fan conya. I després, també ells hi canvien coses. Perquè una volta entren en contacte amb els músics, ja els pots dir adéu, a les cançons, ja no són teues. Els músics hi van deixant empremta, les van transformant. I milloren. Ho hem pogut fer amb les marcianes i és fantàstic.

—**Moltes cançons del disc són musicacions de poemes. Com trieu?**

—No ho sé. A *Orgànic* hi havia una cançó que era per culpa de la paraula "llapó", que feia mil anys que no sentia. És un tipus d'alga que es fa a les sèquies i em va recordar quan anàvem, de menuts, amb un hamet i un cotó en pèl a pescar

PRATS I CAMPS

"Potser la paraula és curiositat. I anar vivint i avançant i fent"

granotes: canya, granota i al sarró. Ho musiques perquè t'agrada, perquè ho has fet teu. També és que em fa molta vergonya escriure, escric d'orella i quan ho presente em pose roig com una tomata. Amb la música és diferent: t'ho puc explicar tot, controle la tècnica i em protegeix. I després és que som en un moment en què es fa molta poesia de molta qualitat i hi ha molt on triar. És egoisme pur: m'aprofite de tants poetes com hi ha. I quan pretens fer una versió-visió

contemporània de la música tradicional i fer-la conviure amb altres llengüatges, va molt bé la contemporaneïtat de les coses acabades d'escriure.

—**També heu fet cançó "La rosa de paper", de Vicent Andrés Estellés. Sabeu que l'heu clavada, no?**

—[Una pausa] Vaig començar des de "La cançó de les balances", d'Ovidi. Havia de fer d'ell a l'espectacle *Poseume les ulleres*, sobre Estellés, i vaig dir: a veure si ets capaç de fer allò que feia l'Ovidi. Recorde el dia que em vaig comprar, a 3i4, el *single* de "La fàbrica Paulac" i "La cançó de les balances". Forma part de la meua joventut. I veus com amb no res, sense bastida harmònica ni res, pam, funcionen. El motor d'arrancada era aquest: havia de ser una cançó senzilla. I al final estic content com va quedar, sí.

—**I com us cuideu la veu, aquesta veu de Miquel Gil que teniu?**

—No faig res. De fet, sóc fumador. Algun dia m'ho hauré de plantejar. Però de moment faig les coses normals de cantar. I protegir-te del fred i això. En una revisió, mirant-me la gola amb una càmera, la metgesa em va dir: "Mira quina gràcia, ets fonador de bandes!"

—**Això...**

—Sembla alguna cosa, sí [riu]. Fonador de bandes! I ja hi va haver broma, és clar. Però és només que, per a fabricar la veu, a més de les cordes vocals, utilitze la carn del voltant. Per això també faig un registre ampli, que va de molt agut a molt greu: treballa la carn. Si tinc una veu particular [torna a somriure], és que ve de sèrie.

Núria Cadenes

www.tresquatre.com

Recuperar

Cròniques de disseny amb gust de menta, vainilla o xocolata
enric satué
edició 34

EN DEFENSA DEL DECREIXEMENT
BERNÉ LAFOUCHE

BAULES I LLENGUATGES
Lluís Calvo

No ve tats
edicions 34 València